

RAAP België – Rapport 645

Archeologienota PPS-project Waterputten - PL1: Beukelstraatbeek te Zarren (gemeente Kortemark)

Archeologisch Vooronderzoek

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek – 2021A53

Landschappelijk bodemonderzoek – 2021B123

Colofon

Titel: Archeologienota PPS-project Waterputten - PL1: Beukelstraatbeek te Zarren (gemeente Kortemark)
(Archeologisch Vooronderzoek)

Programma van Maatregelen

Bureauonderzoek – 2021A53

Landschappelijk bodemonderzoek – 2021B123

Versie: 18-03-2021

Auteur(s): I. Depaepe, A. Claus

Projectleider: M. Van de Vijver

Projectmedewerkers: /

Projectbegeleider: /

Aardkundige: /

Raaproject: KOLI01

Erkend archeoloog: RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

Bewaarplaats documentatie: RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

Bevoegd gezag: Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV

Begoniastraat 13

9810 Eke

Telefoon 09/311 56 20

E-mail: raap@raap.be

Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2021

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Gemotiveerd advies – geen vervolg	4
1.1 Samenvatting van het vooronderzoek	4
1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	4
1.3 De aan-/afwezigheid van een archeologische site	4
1.4 Impactbepaling.....	5
2 Programma van maatregelen	6

1 Gemotiveerd advies – geen vervolg

1.1 Samenvatting van het vooronderzoek

RAAP België voerde een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied PPS-project Waterputten - PL1: Beukelstraatbeek te Zarren (gemeente Kortemark). Dit gebeurde in functie van het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

Het archeologisch vooronderzoek had tot doel na te gaan of er kans is op aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

De focus van de bureaustudie lag op vier deelplangebieden binnen de vallei van Beukelstraatbeek. Binnen deelplangebied 1 wordt de aanleg van een omvangrijke waterput voorzien. In deelplangebieden 2, 3 en 4 wordt een ophoging en egalisatie van akkergrond en weiland gepland. Binnen de bestaande stroomzone van de Beukelstraatbeek worden enkele kleine ingrepen gepland, o.a. de aanleg van een nieuwe overwelling en een nieuwe stuwconstructie. Gezien de lokale aard en de beperkte omvang van deze ingrepen, wordt de impact zeer klein tot nihil geacht.

1.2 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Tijdens het bureauonderzoek zijn de noodzakelijke landschappelijke, archeologische en historische data geraadpleegd. Er is een archeologische verwachting opgesteld en de afweging voor de noodzaak tot verder vooronderzoek heeft een voldoende gefundeerde conclusie opgeleverd.

1.3 De aan-/afwezigheid van een archeologische site

Uit de resultaten van het bureauonderzoek blijkt dat deelplangebieden 1, 2 en 3 zich binnen of aan de rand van de stroomvlakte van de Beukelstraatbeek bevinden. De bodemopbouw is er tot stand gekomen door een wisselwerking van het afzetten en het uitschuren van sedimenten door de dynamische werking van de beek. De kans is niet onmogelijk dat er stabiele loopniveaus tot stand zijn gekomen en bewaard zijn gebleven. Wellicht zijn deze natte locaties echter minder aantrekkelijk geweest voor menselijke vestiging. Het voorkomen van sporen of vondsten gerelateerd aan watergebonden activiteiten is echter niet uitgesloten.

Wat betreft deelplangebied 4 geldt een andere verwachting. Het terrein strekt zich immers uit richting een verhevenheid ten oosten van de beekvallei. De bodemopbouw impliceert er de bewaring van een stabiel loopniveau dat mogelijk teruggaat tot de periode van jager-verzamelaars. Om die reden werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. De gaafheid van dit niveau werd op deze manier getoetst. Uiteindelijk bleek dit niveau aangetast door enerzijds hellingerosie en anderzijds landbouwerosie. Eventueel aanwezige sites uit de periode van jager-verzamelaars zijn er dus vermoedelijk niet meer intact bewaard gebleven. Wel kunnen sporensites vanaf de periode van de

eerste landbouwers voorkomen. Deze wat hoger gelegen en droger gelegen gronden waren immers aantrekkelijker voor menselijke vestiging.

1.4 Impactbepaling

De geplande werkzaamheden zullen een impact hebben op eventueel aanwezige archeologische resten. Immers door het afgraven van de teelaarde binnen deelplangebieden 2, 3 en 4 wordt mogelijk een oud loopniveau geraakt. Bij het uitgraven van een waterput in deelplangebied 1 worden ook eventueel aanwezige en dieper liggende niveaus geraakt.

Echter is de kenniswinst die bij verder onderzoek in deelplangebieden 1 t.e.m. 3 zou bekomen worden, beperkt en dit staat niet in verhouding tot de onderzoeksinspanning. De archeologische verwachting ligt er immers laag en beperkt zich eerder tot geïsoleerde sporen en vondsten te relateren aan watergebonden activiteiten.

Wat betreft deelplangebied 4 is de situatie anders. Op dit terrein ligt de archeologische verwachting op sporensites vanaf het neolithicum hoger. In eerste instantie werd voorgesteld om de aan- of afwezigheid van dergelijke sites te toetsen door middel van een proefsleuvenonderzoek. Uiteindelijk koos de opdrachtgever ervoor om hun plannen aan te passen zodat de teelaarde niet meer afgegraven wordt, maar de ophoging dus rechtstreeks aan het oppervlak gebeurt, en de nivellering zal gebeuren door deze aarde geleidelijk in te ploegen, niet dieper dan de bestaande ploeglaag. Daardoor is er geen directe impact op het bodemarchief.

2 Programma van maatregelen

De oorspronkelijk geplande ingreep binnen deelplangebied 4 werd gewijzigd. De ophoging gebeurt volgens de omgevingsvergunningsaanvraag nu zonder het afgraven van de teelaarde. Op deze manier wordt het verwachte archeologische niveau gevrijwaard en zijn er geen verdere maatregelen noodzakelijk.

Voor deelplangebieden 1 t.e.m. 3 en de kleinere ingrepen binnen de stroomzone van de beek worden geen verdere maatregelen voorzien.

Wel blijft de meldingsplicht gelden bij toevalsvondsten (ofwel de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.